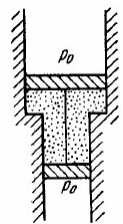

1) У суду сферног облика, пречника $D = 10 \text{ cm}$, налази се гас под притиском $p = 0.27 \text{ Pa}$. Ефективни пречник молекула гаса је $d = 0.23 \text{ nm}$. На којој најнижој температури ће почети међусобно сударање молекула гаса? (Г. Димић, М. Митриновић, *Збирка задатака из физике D (виши курс)*, задатак 719.)

2) Суд запремине V се вакуумира вакуумском клипном пумпом. Један замах клипа захвата запремину ΔV . Колико замах је неопходно да се притисак у суду смањи η пута? Процес сматрати довољно спорим, а гас идеалним. (И. Е. Иродов, *Збирка задатака из опште физике*, задатак 2.7)

3) Глатка вертикална цев, отворена са оба краја, је опремљена са два клипа (слика 1). Клипови су спојени неистегљивом нити, а између клипова се налази $n = 1 \text{ mol}$ идеалног гаса. Површина попречног пресека горњег клипа је $\Delta S = 10 \text{ cm}^2$ већа од површине попречног пресека доњег. Маса оба клипа износи $m = 5 \text{ kg}$. Спољашњи притисак износи $p_0 = 10 \text{ atm}$. За колико треба загрејати идеалан гас да би се клипови померили за $l = 5.0 \text{ cm}$? (И. Е. Иродов, *Збирка задатака из опште физике*, задатак 2.10)

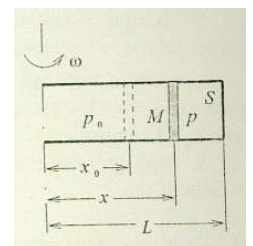
Слика 1.

4) Топлотно изоловани суд, у коме се налази гас моларне масе M и адијабатске константе γ , креће се брзином v . Наћи промену температуре гаса насталу наглим заустављањем суда. (И. Е. Иродов, *Збирка задатака из опште физике*, задатак 2.27)

5) Вертикални цилиндар затворен је на оба краја и опремљен покретним клипом који га раздваја на два дела, при чему се у сваком од ових делова налази $n = 1 \text{ mol}$ ваздуха. У равнотежном стању на температури $T_0 = 300 \text{ K}$ запремина горњег дела је $\eta_0 = 4.0$ пута већа од запремине доњег. На којој температури T ће однос ових запремина износити $\eta = 3.0$? (И. Е. Иродов, *Збирка задатака из опште физике*, задатак 2.6)

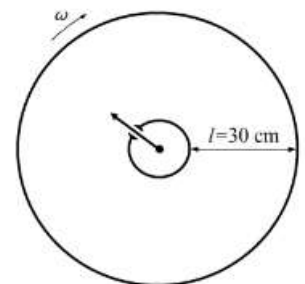
6) Претпоставити да је веза између притиска и густине ваздуха независна од висине и дата изразом $p/\rho^n = \text{const}$, $n = \text{const}$. Наћи одговарајућу зависност температуре од висине. (И. Е. Иродов, *Збирка задатака из опште физике*, задатак 2.14)

7) У цилиндру попречног пресека $S = 1 \text{ dm}^2$ и дужине $L = 1 \text{ m}$, налази се танак клип масе $M = 10 \text{ kg}$. Клип се у равнотежи налази на растојању $x_0 = 50 \text{ cm}$ од ивице цилиндра у коме се налази идеалан гас. Спољашњи притисак је $p_0 = 101.325 \text{ kPa}$. Цилиндар затим ротира угаоном брзином $\omega = 10\pi \text{ rad/s}$ око нормалне осе која пролази кроз ивицу цилиндра (слика 2). Наћи удаљеност новог равнотежног положаја клипа од x -осе, под претпоставком да температура свих делова система остаје све време непромењена и да клип идеално затвара цилиндар. (Општинско такмичење за 2. разред 2014, задатак 3.)

Слика 2.

8) За мерење брзине атома гасова користимо два цилиндра (слика 3). Унутрашњи цилиндар има мали полупречник, а радијално растојање од малог до већег цилиндра износи $l = 30 \text{ cm}$. На мањем цилиндру се налази мали процеп. Велики цилиндар је слободан да ротира. Посматрајмо испарења сребра која пролазе кроз мали процеп и маркирајмо на великом цилиндру локацију радијалног правца где се таложу атоми. У наредном експерименту поставимо маркер на исти правац, али чим отворимо прорез започнимо са ротацијом великог цилиндра угаоном брзином $\omega = 120 \text{ rad/s}$. Највише атома сребра ће пасти под углом $\theta = 4.6^\circ$ у односу на маркер. Моларна маса сребра износи $M = 105 \text{ g/mol}$. Процес испарења атома сребра се скоро тренутно одвија.

Слика 3.

(а) Наћи највероватнију брзину атома сребра v ;

(б) Наћи температуру испарења сребра T .

(Општинско такмичење за 2. разред 2014 (фермионска категорија), задатак 1.)

9) У топлотно изолованом суду налази се N молекула двоатомног гаса на температури T_1 . При тим условима почиње дисоцијација молекула (разлагање молекула на јоне, односно атоме) која се прекида када температура у суду падне на T_2 . При дисоцијацији једног молекула апсорбује се енергија ϵ . Израчунати колико ће молекула N_1 дисосовати и колики је однос притисака p_1 на почетку и p_2 на крају дисоцијације. (Републичко такмичење за 2. разред 2005, задатак 3.)

10) Изведите формулу за брзину звука v у идеалном гасу, ако је познато да она зависи само од притиска p и густине ρ гаса, као и да се у формули јављају само бездимензионе константе. Зашто је брзина звука при истим условима у кисеонику мања него у азоту? Знајући да при нормалним условима ($p = 101.325 \text{ kPa}$, $T = 273.15 \text{ K}$) брзина звука у кисеонику износи $v_O = 313 \text{ m/s}$, а у азоту $v_N = 334 \text{ m/s}$, одредите све константе које се јављају у формули. Моларна маса кисеоника је $M_O = 16 \text{ g/mol}$, а азота $M_N = 14 \text{ g/mol}$. Кисеоник и азот можете сматрати идеалним двоатомним гасовима.

(Савезно такмичење за 2. разред 2002, задатак 1.)